

106**OBWIESZCZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI PLANOWANIA PRZY RADZIE MINISTRÓW**

z dnia 10 marca 1969 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały nr 314 Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 1961 r. w sprawie usprawnienia kooperacji przemysłowej.

1. Na podstawie § 2 uchwały nr 346 Rady Ministrów usprawnienia kooperacji przemysłowej (Monitor Polski z dnia 6 grudnia 1968 r. zmieniającej uchwałę w sprawie Nr 53, poz. 366) ogłasza się w załączniku do niniejszego

obwieszczenia jednolity tekst uchwały nr 314 Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 1961 r. w sprawie usprawnienia kooperacji przemysłowej (Monitor Polski z 1961 r. Nr 69, poz. 296 i Nr 85, poz. 363, z 1963 r. Nr 47, poz. 230 i z 1968 r. Nr 53, poz. 366), z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów wydanych przed dniem ogłoszenia jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji paragrafów, ustępów i punktów.

2. Jednolity tekst nie obejmuje:

- 1) § 35 i § 36 uchwały nr 314 Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 1961 r. w sprawie usprawnienia kooperacji przemysłowej (Monitor Polski Nr 69, poz. 296) w brzmieniu:

„§ 35. Traci moc rozdział III decyzji Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 1 marca 1960 r. (sprawy specjalizacji, kooperacji i normalizacji).

§ 36. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

- 2) § 17 uchwały nr 185 Rady Ministrów z dnia 28 maja 1963 r. w sprawie cen zbytu artykułów nabywanych na podstawie zawartych pomiędzy jednostkami gospodarki społecznej umów w ramach kooperacji przemysłowej (Monitor Polski Nr 47, poz. 230) w brzmieniu:

„§ 17. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

- 3) § 3 uchwały nr 346 Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1968 r. zmieniającej uchwałę w sprawie usprawnienia kooperacji przemysłowej (Monitor Polski Nr 53, poz. 366) w brzmieniu:

„§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia”.

Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów:

J. Kulesza

Załącznik do obwieszczenia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 10 marca 1969 r. (poz. 106).

UCHWAŁA Nr 314 RADY MINISTRÓW

z dnia 8 sierpnia 1961 r.

w sprawie usprawnienia kooperacji przemysłowej.

W celu dalszego usprawnienia kooperacji przemysłowej Rada Ministrów uchwała, co następuje:

I. Postanowienia ogólne.

§ 1. 1. Kooperacja przemysłowa, stanowiąca część składową zaopatrzenia materiałowo-technicznego, obejmuje — na podstawie umów kooperacyjnych między dwoma lub więcej przedsiębiorstwami produkcyjnymi — dostawy zespołów, podzespołów, półfabrykatów i części wytwarzanych u dostawców na specjalne zamówienie odbiorcy, potrzebnych do produkcji określonego gotowego wyrobu (finalnego). Produkcja w ramach kooperacji posiada charakter wyraźnie adresowy i jest wykonywana na podstawie konkretnego zamówienia (umowy) z przeznaczeniem do dalszej produkcji określonego wyrobu finalnego u odbiorcy.

2. Ilekroć w uchwale niniejszej jest mowa:

- 1) o „umowie kooperacyjnej” — oznacza to umowę dostawy lub o dzieło, w której wykonaniu dostawca wytwarza i dostarcza odbiorcy potrzebne do wyprodukowania określonego w umowie wyrobu zespoły, półfabrykaty i części albo świadczy usługi przemysłowe;
- 2) o „elementach kooperacyjnych” — oznacza to takie zespoły, podzespoły, półfabrykaty, części i usługi przemysłowe, które nie są wytwarzane lub świadczone dla nieokreślonego z góry (anonimowego) odbiorcy; w uzasadnionych i ściśle określonych w umowie przypadkach zespoły, podzespoły, półfabrykaty i części produkowane dla anonimowego odbiorcy również mogą być dostarczane na podstawie umów kooperacyjnych;
- 3) o „wyrobach finalnych” — oznacza to wymienione w umowie kooperacyjnej wyroby, do których wytworzenia służyć mają elementy kooperacyjne;
- 4) o „dostawcy” — oznacza to przedsiębiorstwo lub osobę, która na podstawie umowy kooperacyjnej dostarcza „elementy kooperacyjne”;
- 5) o „odbiorcy” — oznacza to przedsiębiorstwo, dla którego „elementy kooperacyjne” są przeznaczone;

- 6) o „jednostkach nadrzędnych” — oznacza to jednostki bezpośrednio nadzorujące dostawców lub odbiorców (zjednoczenia, związki spółdzielni);

- 7) o „zjednoczeniach wiodących” — oznacza to zjednoczenie przemysłu kluczowego (budownictwa) lub inną jednostkę organizacyjną wyznaczoną zarządzeniem właściwego ministra do wykonywania funkcji koordynacji ogólnobranżowej, stosownie do przepisów uchwały nr 116 Rady Ministrów z dnia 14 maja 1965 r. o współpracy i koordynacji gospodarczej (Monitor Polski Nr 33, poz. 178);

- 8) o „przedsiębiorstwach prowadzących” — oznacza to przedsiębiorstwa prowadzące lub patronackie, wyznaczone w trybie określonym w uchwale nr 388 Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1960 r. o przedsiębiorstwach prowadzących (Monitor Polski Nr 94, poz. 417).

3. Przepisy uchwały stosuje się odpowiednio również do umów o dzieło, na podstawie których przedsiębiorstwo zobowiązuje się wykonać w stosunku do przedmiotów dostarczonych przez zamawiającego określone w umowie operacje technologiczne (usługa przemysłowa).

§ 2. 1. Przedsiębiorstwa przemysłu kluczowego powinny organizować współpracę kooperacyjną z przedsiębiorstwami państwowego przemysłu kluczowego i terenowego. Przedsiębiorstwa przemysłu państwowego mogą organizować w uzasadnionych przypadkach współpracę kooperacyjną również ze spółdzielczością pracy i — za zgodą właściwego ministra — z rzemiosłem, w szczególności gdy wymaga tego interes eksportu lub istnieje konieczność ograniczenia importu z kierunków określonych przez właściwą centralę handlu zagranicznego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do przedsiębiorstw przemysłu terenowego i wojewódzkich rad narodowych.

3. W przypadkach ekonomicznie i technicznie uzasadnionych odbiorcy mogą zorganizować sobie dostawy tych samych lub podobnych elementów od dwu lub większej liczby dostawców. Dotyczy to w szczególności elementów

drobnych i stanowiących mały udział w wartości wyrobu finalnego.

4. W przypadkach uzasadnionych międzynarodowym podziałem pracy należy szeroko korzystać z dostaw elementów kooperacyjnych z krajów należących do Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej. Import elementów kooperacyjnych powinien następować wtedy, gdy produkcja kraju eksportera jest odpowiedniej jakości i mogą być zapewnione dostawy terminowe.

H. Rozwój bazy kooperacyjnej.

§ 3. 1. Przedsiębiorstwa, które wykonują i dostarczają elementy kooperacyjne niezbędne do produkcji w innych przedsiębiorstwach, stanowią bazę kooperacyjną przemysłu.

2. Rozbudowa bazy kooperacyjnej kraju stanowi integralną część rocznych i wieloletnich planów rozwoju gospodarczego i poszczególnych branż. W planach należy zapewnić specjalizację przedsiębiorstw w zakresie produkcji elementów kooperacyjnych (szczególnie o znaczeniu międzybranżowym).

3. Przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnej właściwe jednostki organizacyjne powinny uwzględniać możliwości wykorzystania źródeł dostaw, o których mowa w § 2 ust. 1 i 4.

4. W celu lepszego wykorzystania istniejącej bazy kooperacyjnej należy intensyfikować prace w przemyśle nad normalizacją i unifikacją elementów kooperacyjnych.

5. Dla zapewnienia prawidłowego rozwoju produkcji finalnej należy w miarę potrzeby tworzyć rezerwy mocy do produkcji elementów kooperacyjnych.

6. Przy opracowywaniu i analizie wykonania planów Komisja Planowania przy Radzie Ministrów, ministrowie i dyrektorzy zjednoczeń zwrócą szczególną uwagę na wykonanie przepisów niniejszego paragrafu, a zwłaszcza na prawidłowy rozwój przedsiębiorstw kooperujących, zapewniający dostawy elementów kooperacyjnych.

III. Zasady i tryb zawierania umów kooperacyjnych.

§ 4. 1. Obowiązek zapewnienia sobie dostaw elementów kooperacyjnych w zakresie niezbędnym ze względów ekonomicznych i technicznych ciąży na przedsiębiorstwie (odbiorcy) wytwarzającym wyroby finalne.

2. Za zaspokojenie potrzeb i sprawne zorganizowanie dostaw elementów kooperacyjnych zużywanych przez większą liczbę odbiorców odpowiada przedsiębiorstwo będące wyłącznym producentem bądź nadzorujące je zjednoczenie branżowe, bądź — o ile zawarto porozumienie branżowe — zjednoczenie wiodące, bądź też odpowiednie przedsiębiorstwo prowadzące (patronackie).

3. Za sprawne zorganizowanie dostaw w zakresie elementów kooperacyjnych używanych wyłącznie przez ograniczoną liczbę przedsiębiorstw odpowiadają przedsiębiorstwa — odbiorcy bądź w wyjątkowych wypadkach jednostki nadrzędne, o ile podjęły się lub zostały zobowiązane do organizowania dostaw dla podporządkowanych przedsiębiorstw.

§ 5. 1. Przedsiębiorstwa przemysłu kluczowego i tere nowego będące odbiorcami elementów kooperacyjnych zawierają umowy dostawy lub umowy o dzieło w ramach kooperacji z przedsiębiorstwami dostarczającymi elementy kooperacyjne.

2. Odbiorcy przy wyborze dostawcy powinni kierować się przepisami § 2, a ponadto następującymi przesłankami: — specjalizacją dostawcy i wynikającą stąd odpowiednią jakością i taniością wyrobów oraz terminowością dostaw,

— pewnością co do trwałości powiązań kooperacyjnych, — bliskością położenia zakładu dostawcy.

3. W razie istnienia więcej niż jednego dostawcy spełniającego warunki określone w ust. 2 wybrać należy dostawcę podporządkowanego tej samej jednostce nadrzędnej bądź objętego tym samym porozumieniem branżowym, w którym uczestniczy odbiorca, zgodnie z przepisem § 13.

§ 6. 1. Podstawą powiązań kooperacyjnych są bezpośrednie umowy między zainteresowanymi przedsiębiorstwami.

2. Powiązania długotrwałe w kooperacji powinny opierać się na umowach wieloletnich; w umowie należy w szczególności określić:

- 1) przedmiot umowy,
- 2) ilości elementów kooperacyjnych, jakie powinny być dostarczone w poszczególnych latach, oraz ilości i terminy, w jakich poszczególne partie elementów kooperacyjnych dostarczone będą w roku, w którym umowa została zawarta,
- 3) kary umowne za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy,
- 4) tryb, w jakim mogą być wprowadzane do umowy zmiany lub uzupełnienia.

Jeżeli w umowie wieloletniej inaczej nie ustalono, odbiorca powinien w każdym roku do dnia 30 kwietnia zawiadomić dostawcę, w jakich ilościach i terminach poszczególne partie elementów kooperacyjnych dostarczane być powinny w następnym roku kalendarzowym i ewentualnie wysunąć propozycję co do zmian lub uzupełnień umowy, potrzebnych w związku z postępem technicznym lub z innych powodów. Uzgodnienie ewentualnych rozbieżności powinno być dokonane nie później niż do dnia 30 czerwca każdego roku poprzedzającego rok, w którym realizowane będą dostawy.

3. Jeżeli szczególne warunki produkcji oraz przewozu tego wymagają, strony mogą w umowach zamiast ścisłych dat dostarczania poszczególnych partii elementów kooperacyjnych ustalić okresy, w jakich zostaną dostarczone; niedopuszczalne jest ustalanie okresów dłuższych niż miesięczne.

4. Odbiorcy i dostawcy mają obowiązek zawierania umów wieloletnich stosownie do przepisu ust. 2, w szczególności zaś gdy:

- 1) przedmiotem dostawy są elementy (usługi) kooperacyjne niezbędne dla produkcji eksportowej, których dostawy powinny być objęte umowami wieloletnimi, zgodnie z przepisami uchwały nr 124 Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1968 r. w sprawie zasad zawierania umów wieloletnich na dostawy eksportowe pomiędzy przedsiębiorstwami i zjednoczeniami przemysłowymi a przedsiębiorstwami handlu zagranicznego,
- 2) dostawca jest przedsiębiorstwem wyspecjalizowanym w produkcji określonego rodzaju elementów kooperacyjnych lub usług w rozumieniu § 17 lub przedsiębiorstwem wyznaczonym w danej branży jako wyłączny producent określonego rodzaju elementów lub usług.

5. W razie gdy brak jest podstaw gospodarczych do zawarcia umowy wieloletniej, określającej ilości elementów kooperacyjnych, jakie dostawca powinien dostarczyć w poszczególnych latach, strony mogą zawrzeć zamiast wieloletniej umowy porozumienie w sprawie kooperacji, w którym określą w szczególności tryb składania zamówień na elementy kooperacyjne i warunki umów, jakie mogą być w przyszłości między nimi zawarte. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do porozumień w sprawie kooperacji.

6. Zmiany planów spowodowane uchwałami Rady Ministrów (Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów) stanowią podstawę do dokonania odpowiednich zmian w umowach.

7. Jeżeli w umowie dostawy przewidziano, że odbiorca będzie miał prawo w terminach późniejszych złożyć zamówienia na dodatkowe dostawy elementów kooperacyjnych, dostawca powinien zarezerwować część mocy produkcyjnych i środków potrzebnych do wykonania tych dostaw.

8. Umowy kooperacyjne na dostawy elementów kooperacyjnych oraz dokumentacja produkcyjna i handlowa oznaczane są symbolem „K”. Dostawcy i odbiorcy mają obowiązek prowadzić ewidencję zawartych umów wieloletnich i rocznych oznaczonych symbolem „K”, a jednostki nadrzędne — tylko ewidencję zawartych umów wieloletnich. Realizacja umów (oznaczonych symbolem „K”) powinna być bieżąco kontrolowana przez przedsiębiorstwa.

§ 7. 1. Dostawcy powinni wykonywać umowy o dostawę elementów kooperacyjnych oraz umowy o dostawy przeznaczone do produkcji specjalnej, eksportowej i na inne cele zastrzeżone odrębnymi uchwałami Rady Ministrów przed innymi dostawami.

2. Do czasu wydania ogólnych warunków umów dostawy oraz umów o dzieło — do dostaw wykonywanych w ramach umów o dostawę elementów kooperacyjnych lub umów o dzieło (kooperacyjne usługi przemysłowe) stosuje się przepisy zarządzenia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 7 października 1966 r. w sprawie ogólnych warunków umów sprzedaży oraz umów dostawy w obrocie krajowym pomiędzy jednostkami gospodarki społecznej (Monitor Polski z 1966 r. Nr 57, poz. 276 i z 1967 r. Nr 6, poz. 29) oraz przepisy ogólnych warunków umów sprzedaży, zawartych w załączniku do tego zarządzenia.

3. Upoważnia się Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów do wydania na podstawie art. 384 Kodeksu cywilnego ogólnych warunków umów o dzieło w zakresie kooperacyjnych usług przemysłowych.

4. W umowach kooperacyjnych strony mogą ustalić karę umowną w wysokości określonej w § 51 powołanych w ust. 2 ogólnych warunków umów sprzedaży bez potrzeby uzyskania zgody jednostki nadrzędnej. Ustalenie kary niższej wymaga zgody jednostki nadrzędnej strony, na której rzecz kara ma być zastrzeżona.

5. Jeżeli jednostka gospodarki społecznej odmawia zawarcia umowy, jednostka, która złożyła ofertę, może:

- 1) w przypadkach określonych w art. 397 Kodeksu cywilnego albo gdy nie jest kwestionowany obowiązek zawarcia umowy lub istotne jej postanowienia (przedmiot, ilość i terminy), a spór dotyczy tylko innych jej postanowień, wystąpić do komisji arbitrażowej o rozpoznanie sporu przedumownego,
- 2) zwrócić się bezpośrednio lub za pośrednictwem swej jednostki nadrzędnej do jednostki nadrzędnej strony, która odmówiła zawarcia umowy, o nałożenie na jednostkę podporządkowaną obowiązku zawarcia umowy; jednostka nadrzędna, która odmówiła nałożenia na jednostkę podporządkowaną obowiązku zawarcia umowy, obowiązana jest nie później niż w ciągu 30 dni od dnia otrzymania wniosku zawiadomić o tym swoją jednostkę nadrzędną i jednostkę nadrzędną zamawiającego; w razie odmowy przez jednostkę nadrzędną nałożenia na podporządkowaną sobie jednostkę obowiązku zawarcia umowy, minister nadzorujący jednostkę, która złożyła ofertę, może wystąpić z wnioskiem do ministra nadzorującego jednostkę odmawiającą zawarcia umowy o nałożenie na nią obowiązku zawarcia umowy; decyzję w sprawie obowiązku zawarcia umowy minister wydaje w porozumieniu z ministrem, który wystąpił z wnioskiem w tej sprawie; uprawnienia ministrów w zakresie wydawania decyzji co do obowiązku zawarcia umowy wykonują w zakresie ich uprawnień w stosunku do jednostek spółdzielczych właściwe centralne związki spółdzielni,

a w stosunku do przedsiębiorstw państwowego przemysłu terenowego — prezydium właściwych wojewódzkich rad narodowych.

6. Strony mogą w toku prowadzonych rozmów o zawarciu umowy zwrócić się do prezesa właściwej okręgowej komisji arbitrażowej o pomoc w doprowadzeniu do porozumienia. W tym celu prezes okręgowej komisji arbitrażowej wyznaczy odpowiedniego pracownika, który bierze udział w rokovaniach stron z głosem doradczym.

7. Odbiorca może zwrócić się o wskazanie dostawcy do właściwego zjednoczenia wiodącego (lub branżowego) albo do zjednoczenia przemysłu terenowego bądź do właściwego związku spółdzielni, określając jednocześnie przedmiot dostawy i termin jej realizacji.

8. W razie nieulokowania zamówień w sposób określony w ust. 2—7 lub nieosiągnięcia wymaganych warunków dostawy przez przedsiębiorstwo państwowego przemysłu kluczowego i terenowego odbiorca może ogłosić przetarg w trybie przepisów wykonawczych do ustawy z dnia 28 grudnia 1957 r. o dostawach, robotach i usługach na rzecz jednostek państwowych (Dz. U. z 1958 r. Nr 3, poz. 7).

9. Odbiorca może zgodnie z umową udzielić dostawcy pomocy, w szczególności w zakresie organizacji produkcji, przekazania niektórych materiałów centralnie rozdzielanych, przekazania maszyn i urządzeń zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 8. Projekty uchwał Rady Ministrów wprowadzające zmiany w planie powinny uwzględniać również wpływ tych zmian na umowy kooperacyjne oraz wskazywać źródła dla pokrycia ewentualnych strat lub odszkodowań umownych.

§ 9. 1. Przedsiębiorstwa wytwarzające wyroby finalne mogą wprowadzać je do planu techniczno-przemysłowo-finansowego i zawierać umowy o dostawę takich wyrobów dopiero wtedy, gdy w drodze umów lub wstępnych uzgodnień z dostawcami zapewniły sobie dostawę potrzebnych elementów kooperacyjnych lub też na podstawie rozeznania możliwości produkcyjnych zapewnione są niezbędne dostawy. Dotyczy to również umów dostawy na wyroby nie objęte planem.

2. Przy analizie projektów planów przedsiębiorstw zjednoczenia powinny brać pod uwagę możliwość dostaw elementów kooperacyjnych. Zatwierdzenie wskaźników dyrektywnych dla przedsiębiorstw może nastąpić po uprzednim zapewnieniu dostaw elementów kooperacyjnych.

3. Odbiorca obowiązany jest w sposób szczególnie troskliwy zorganizować jakościowe i terminowe dostawy elementów kooperacyjnych dla nowo uruchomionej produkcji. Program prób mających na celu zbadanie prawidłowego działania nowych wyrobów powinien uwzględnić sprawdzenie przydatności elementów kooperacyjnych.

4. Dostawca, który podpisał umowę o dostawę elementów kooperacyjnych, nie może w okresie trwania umowy, przekazać jej realizacji innemu przedsiębiorstwu bez zgody odbiorcy.

5. Podjęcie nowej lub dodatkowej produkcji nie zwalnia dostawców od normalnego wykonywania dostaw elementów kooperacyjnych zgodnie z zawartymi umowami; strona, która nie wykonała umowy, obowiązana jest zapłacić drugiej stronie odszkodowanie, choćby niewykonanie umowy spowodowane zostało podjęciem nowej lub dodatkowej produkcji.

6. Każda strona może ze względów gospodarczych żądać rozwiązania lub zmiany umowy; w razie niedojścia do porozumienia stosuje się przepis § 7 ust. 5 pkt 2; jednostronne rozwiązywanie umowy przez dostawców jest niedopuszczalne.

7. Uważa się za nie istniejące zastrzeżenia dostawców uzależniające wykonanie dostawy od terminowości dostaw

z importu albo od wykonania zobowiązań względem dostawcy przez dostawców krajowych.

§ 10. 1. Odbiorcy i dostawcy prowadzić będą ewidencję zawartych umów kooperacyjnych w sposób umożliwiający kontrolę terminowego i należytego wykonania dostaw oraz ewidencję zapłaconych i otrzymanych odszkodowań umownych. W ewidencji należy uwzględnić możliwości ilościowej i wartościowej kontroli dostaw w odniesieniu do zawartych umów z poszczególnymi dostawcami, zużycie jednostkowe i globalne w powiązaniu z wyrobem finalnym, zapasy elementów kooperacyjnych u odbiorcy oraz ustalonych, wypłaconych i otrzymanych odszkodowań umownych.

2. Jednostki nadrzędne dostawców i odbiorców mają obowiązek ewidencjonować zawarte umowy wieloletnie i kontrolować ich wykonanie. Dostawcy i odbiorcy zawiadamiają jednostki nadrzędne o zawarciu, rozwiązaniu lub zmianach umów wieloletnich. Rozwiązanie lub zmiana umowy wieloletniej wymaga zgody jednostki nadrzędnej.

3. Ministrowie lub z ich upoważnienia zjednoczenia wiodące (lub branżowe) albo wyznaczone przedsiębiorstwa dostawcy (§ 13 i § 14 ust. 2) sporządzać będą bilanse ważniejszych elementów kooperacyjnych. W bilansach należy uwzględnić rozliczenie zużycia jednostkowego na wyrób finalny, pokrycia potrzeb według dostawców krajowych i z importu, rozchód według odbiorców. W bilansach należy również podawać rozchód na cele nie związane z kooperacją.

§ 11. 1. Ustala się, że dostawcy i odbiorcy planują szczegółowo produkcję, dostawy lub zaopatrzenie we wszystkie elementy kooperacyjne.

2. Jednostki nadrzędne dostawców i odbiorców sporządzają plany produkcji, dostaw lub zaopatrzenia w elementy kooperacyjne dla pozycji zasadniczych i grup zbiorczych, szczególnie w zakresie kooperacji między dostawcami i odbiorcami podległymi różnym jednostkom nadrzędnym.

3. Ministerstwa i urzędy centralne, którym podlegają dostawcy i odbiorcy, planują produkcję, dostawy i zaopatrzenie w elementy kooperacyjne dla głównych pozycji i grup zbiorczych, szczególnie w zakresie kooperacji międzyresortowej.

4. Plany zaopatrzenia w elementy kooperacyjne, stanowiące jednocześnie przedmiot innego zaopatrzenia (np. części zamienne do eksploatacji), są częścią planów zaopatrzenia. W planach zaopatrzenia należy podać łączne kwoty potrzeb na wszystkie cele.

§ 12. Sprawozdawczość z wykonania dostaw elementów kooperacyjnych powinna zawierać dla jednostek nadrzędnych syntetyczne informacje o stanie nie wykonanych zobowiązań przez dostawców. Komisja Planowania przy Radzie Ministrów w porozumieniu z Głównym Urzędem Statystycznym ustalać będzie zakres informacji dla ministerstw i urzędów centralnych.

IV. Obowiązki i uprawnienia zjednoczeń wiodących oraz przedsiębiorstw prowadzących (patronackich) w zakresie kooperacji.

§ 13. W branży, w której zawarto porozumienie branżowe w trybie określonym uchwałą nr 116 Rady Ministrów z dnia 14 maja 1965 r. o współpracy i koordynacji gospodarczej (Monitor Polski Nr 33, poz. 178), jednostką koordynującą prawidłowe zaspokojenie potrzeb odbiorców w zakresie elementów kooperacyjnych jest właściwe zjednoczenie wiodące.

§ 14. 1. Do zadań zjednoczenia wiodącego w zakresie usprawnienia kooperacji należą w szczególności:

- 1) opracowanie bilansów zdolności produkcyjnych branży z całkowitym zapotrzebowaniem elementów kooperacyjnych zarówno dla celów produkcyjnych odbiorców, jak

i eksploatacyjnych użytkowników wyrobów finalnych (części zamienne);

- 2) stawianie wniosków dotyczących postępu prac nad specjalizacją przedsiębiorstw w zakresie elementów kooperacyjnych;
- 3) wykorzystanie metod technologicznych uzyskanych w wyniku specjalizacji produkcji w kierunku osiągnięcia bardziej racjonalnego podziału pracy i podwyższenia poziomu technicznego przedsiębiorstw wytwarzających elementy kooperacji;
- 4) organizowanie prac w zakresie normalizacji, typizacji i unifikacji elementów kooperacyjnych;
- 5) inicjowanie i koordynowanie prac w zakresie ustalania warunków gwarancyjnych dla elementów kooperacyjnych oraz ich kontrola;
- 6) analiza techniczno-ekonomiczna powiązań kooperacyjnych i kierowanie przedsięwzięciami, zmierzającymi do usunięcia dysproporcji między mocami produkcyjnymi w zakresie produkcji finalnej a mocami produkcyjnymi w zakresie elementów kooperacyjnych, przy współpracy ze zjednoczeniami nadzorującymi odbiorców;
- 7) organizowanie informacji dla odbiorców, dotyczących możliwości dostaw elementów kooperacyjnych, oraz przygotowanie wniosków w sprawie rozszerzenia bazy produkcyjnej dla kooperacji;
- 8) zapewnienie pełnego zaspokojenia potrzeb eksploatacyjnych rynku, baz remontowych, inwestycyjnych na podstawie opracowanych wskaźników eksploatacyjnych w zakresie części zamiennych identycznych lub podobnych do produkowanych elementów kooperacyjnych.

2. Jeżeli produkcja elementów kooperacyjnych określonej wyspecjalizowanej grupy asortymentowej skoncentrowana jest głównie w jednym przedsiębiorstwie lub w niewielkiej ilości przedsiębiorstw, właściwy minister lub dyrektor zjednoczenia wiodącego może zlecić wykonywanie funkcji zjednoczenia wiodącego przedsiębiorstwu państwowemu lub spółdzielczemu wyróżniającemu się wysokim poziomem technicznym, organizacyjnym i kadrowym w tej grupie asortymentowej.

3. Jeśli w danej branży nie zawarto porozumienia branżowego oraz nie wyznaczono przedsiębiorstwa wiodącego, funkcje zjednoczenia wiodącego w zakresie produkcji elementów kooperacyjnych wykonuje jednostka nadrzędna nadzorująca przedsiębiorstwa, które produkują w przeważającej mierze określone elementy kooperacyjne.

4. Jeśli w danej branży zawarto porozumienie terenowo-branżowe, zjednoczenie wiodące może upoważnić właściwy organ porozumienia terenowo-branżowego do organizacji kooperacji w zasięgu województwa lub województw sąsiadujących.

§ 15. 1. Jeśli odbiorcą elementów kooperacyjnych jest przedsiębiorstwo powiązane trwałymi związkami kooperacyjnymi z innymi przedsiębiorstwami dostarczającymi różne elementy kooperacyjne w przeważającej części swej produkcji i na rzecz jednego odbiorcy, powinno ono być wyznaczone w trybie uchwały nr 388 Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1960 r. o przedsiębiorstwach prowadzących (Monitor Polski Nr 94, poz. 417) jako przedsiębiorstwo prowadzące lub patronackie.

2. Odbiorca może pełnić równocześnie oba rodzaje funkcji przedsiębiorstw prowadzących i patronackich (w stosunku do różnych grup odbiorców).

3. Do zakresu uprawnień i obowiązków przedsiębiorstwa prowadzącego (patronackiego) odbiorcy w zakresie kooperacji należą w szczególności:

- 1) planowanie i bilansowanie produkcji elementów kooperacyjnych;
- 2) pomoc dla dostawców w zakresie konstrukcji, techno-

logii oprzyrządowania, modeli, prac laboratoryjnych, organizacji pracy, szkolenia fachowców itp.;

3) współpraca w zakresie realizacji zadań postępu technicznego oraz poprawy jakości wyrobów finalnych i elementów kooperacyjnych.

4. Do zadań kolegium przedsiębiorstwa prowadzącego (patronackiego) w zakresie kooperacji należy w szczególności:

- 1) opiniowanie programu produkcyjnego przedsiębiorstw zgrupowanych (współdziałających) dostawców oraz planu podziału zadań i środków;
- 2) podejmowanie wiążących uchwał w sprawach wspólnych przedsięwzięć służących usprawnieniu kooperacji;
- 3) podejmowanie uchwał w sprawach poprawy jakości wyrobów finalnych i elementów kooperacyjnych oraz lepszej organizacji dostaw.

V. Realizacja kooperacji.

§ 16. Warunki przyznawania premii i nagród za wykonanie zadań kooperacyjnych, ceny elementów kooperacyjnych oraz finansowanie środków obrotowych w dziedzinie kooperacji przemysłowej regulują przepisy odrębne.

§ 17. 1. Prezes Narodowego Banku Polskiego uwzględni w ramach szacunku inwestycji grupy B założonego w narodowym planie gospodarczym potrzeby inwestycji własnych przedsiębiorstw realizujących kooperację czynną (wykonujących produkcję elementów (usług) kooperacyjnych), w których udział produkcji kooperacyjnej w wartości produkcji towarowej przekracza 50%. Inwestycje przedsiębiorstw, o których mowa wyżej, należy objąć preferowanymi kierunkami inwestowania.

2. Właściwi ministrowie (Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości oraz centralne związki spółdzielni) w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów ustalą wykaz przedsiębiorstw, o których mowa w ust. 1, i przedstawiają go Prezesowi Narodowego Banku Polskiego.

3. W odniesieniu do przedsiębiorstw zamieszczonych w wykazie, o którym mowa w ust. 2, a wykonujących produkcję elementów (usług) kooperacyjnych na cele produkcji eksportowej innych przedsiębiorstw, mają zastosowanie uprawnienia i uprzywilejowania inwestycyjne nadane uchwałą nr 125 Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1968 r. w sprawie przedsiębiorstw specjalizujących się w produkcji eksportowej.

§ 18. Przedsiębiorstwa, które zawarły umowy kooperacyjne o dostawę elementów kooperacyjnych przeznaczonych do wytworzenia finalnych wyrobów eksportowych, oraz zjednoczenia, w których przedsiębiorstwa te są zgrupowane, obowiązane są na żądanie przedsiębiorstw handlu zagranicznego dostarczać im kalkulacje fabryczne produkowanych elementów.

§ 19. 1. Dostawcy w pierwszym rzędzie zaspokajają potrzeby produkcji elementów kooperacyjnych oraz zapewniają dostawy przeznaczone na produkcję specjalną, eksportową i inne cele zastrzeżone odrębnymi uchwałami Rady Ministrów.

2. Odbiorca elementów kooperacyjnych może sprzedać dostawcy potrzebne mu do wykonania elementu kooperacyjnego surowce i materiały albo scedować na rzecz dostawcy swój przydział materiałów rozdzielanych, zawiadamiając o tym właściwą jednostkę zbytu i swoją jednostkę nadrzędną.

3. Sprzedaż materiałów następuje po cenach zbytu bez jakichkolwiek dopłat dodatkowych.

4. Hurtownie organizacji zbytu powinny w pierwszej kolejności zaopatrywać przedsiębiorstwa legitymujące się

umowami dostawy elementów kooperacyjnych, zakupując materiały z ilości przeznaczonych dla drobnych odbiorców. Sprzedaż powinna być dokonana w formie uniemożliwiającej wielokrotne wykorzystanie jednej umowy do nabycia tego samego materiału.

5. Przepisy niniejszego paragrafu nie naruszają przepisów dotyczących zbędnych surowców, materiałów i odpadów.

§ 20. 1. Dyrektorzy zjednoczeń branżowych lub dyrektorzy przedsiębiorstw wydawać będą brakujące katalogi elementów kooperacyjnych, szczególnie w zakładach wyspecjalizowanych, uzupełniając i aktualizując jednocześnie katalogi już wydane. Jeżeli wydanie katalogu byłoby niemożliwe lub ekonomicznie nieuzasadnione, dyrektorzy zjednoczeń lub dyrektorzy przedsiębiorstw powinni wydawać prospekty handlowo-techniczne albo biuletyny informacyjne o działalności produkcyjnej podległych przedsiębiorstw wykonujących produkcję elementów kooperacyjnych, podając w nich nazwę i adres przedsiębiorstwa, produkowane asortymenty lub rodzaj usług, zakres specjalizacji oraz warunki handlowe. W publikacjach należy powoływać się na odpowiednie obowiązujące normy przedmiotowe.

2. Dyrektorzy zjednoczeń w szerszym niż dotąd stopniu będą bieżąco informować o istniejących wolnych mocach produkcyjnych w podległych zakładach z bliższym określeniem:

- 1) rodzaju usług (np. obróbka mechaniczna, galwanizowanie, wykonywanie określonych wyrobów itp.),
- 2) okresu istnienia luzów produkcyjnych,
- 3) warunków przyjęcia do wykonania dostaw lub usług (np. terminy, własny lub powierzony materiał itp.).

Jeśli informacje mają zawierać obszerniejszy tekst, powinny przybrać formę biuletynów wydawanych przez zjednoczenie. W innych przypadkach należy korzystać z reklamy prasowej, a szczególnie z resortowych informatorów technicznych i innych.

3. Zjednoczenia zapewnią środki finansowe na prowadzenie akcji wydawniczej bądź w preliminarzu działalności administracyjnej, bądź w drodze wpłat poszczególnych przedsiębiorstw na scentralizowane konto zjednoczenia.

§ 21. W celu zapewnienia szybszego tempa opanowywania produkcji i doskonalenia jej jakości u dostawców, u których ilość nowo wytwarzanych elementów kooperacyjnych szybko wzrasta, wskutek napływu zamówień oraz w wyniku normalizacji i unifikacji tych elementów — należy wzmocnić istniejące przyfabryczne biura konstrukcyjne i technologiczne. W tym celu należy w planach tych przedsiębiorstw uwzględnić niezbędne zatrudnienie wykwalifikowanego personelu technicznego.

VI. Postanowienia przejściowe i końcowe.

§ 22. 1. Właściwi ministrowie dostosują istniejące w podległych im resortach przepisy dotyczące kooperacji do niniejszej uchwały.

2. Upoważnia się Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów do udzielania wiążących wyjaśnień dotyczących interpretacji uchwały.

§ 23. 1. Zaleca się właściwym centralom spółdzielni uregulowanie spraw kooperacji w podległych im spółdzielniach na zasadach określonych w uchwale.

2. W razie celowości stałej koordynacji działalności określonych spółdzielni z przemysłem państwowym, kluczowym lub terenowym w dziedzinie kooperacji, zainteresowane zjednoczenia przemysłu zawierają umowy — porozumienia branżowe z właściwymi spółdzielniami w trybie uchwały nr 116 Rady Ministrów z dnia 14 maja 1965 r. o współpracy i koordynacji gospodarczej (Monitor Polski Nr 33, poz. 178).

§ 24. Uwzględniając fakt, iż produkcja elementów kooperacyjnych wiąże się ściśle z produkcją części zamiennych, zobowiązuje się ministrów (kierowników urzędów centralnych) do uwzględnienia w wydanych przepisach wykonawczych do niniejszej uchwały środków zapewniających właściwą produkcję i terminowe dostawy części zamiennych dla potrzeb eksploatacji, z tym że normy zużywania się części w toku eksploatacji wyrobu przez użytkownika określa przedsiębiorstwo produkujące wyroby finalne. Obowiązek dostarczania aparatowi obrotu odpowiednich ilości części zamiennych spoczywa na dostawcach oraz ich jednostkach nadrzędnych.

§ 25. Zobowiązuje się prezydium wojewódzkich rad narodowych do nadzoru powiązań kooperacyjnych i stawiania wniosków co do koniecznych zmian dla zapewnienia dostaw z wyspecjalizowanych przedsiębiorstw państwowych, gwarantujących terminowe i jakościowo odpowiednie dostawy oraz położonych blisko dostawcy.

§ 26. 1. Wykonanie uchwały porucza się Przewodniczącemu Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Ministrowi Finansów, właściwym ministrom (kierownikom urzędów centralnych), Przewodniczącemu Komitetu Drobnej Wytwórczości, Przewodniczącemu Komitetu Nauki i Techniki, Przewodniczącemu Komitetu Pracy i Płac, Prezesowi Głównego Urzędu Statystycznego, Przewodniczącemu Państwowej Komisji Cen, Prezesowi Polskiego Komitetu Normalizacyjnego oraz prezydiom wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw).

2. Przy wykonywaniu przepisów uchwały ministerstwa i urzędy centralne powinny jak najszerszej współdziałać z organizacjami związkowymi wszystkich szczebli.

§ 27. Prezes Rady Ministrów w miarę potrzeby może uregulować w drodze zarządzenia tryb wykonywania poszczególnych przepisów uchwały.